

Lyhennelmä tasekirjasta 2017

Hallituksen toimintakertomus tilikaudelta 1.1. - 31.12.2017

Suupohjan Osuuspankki on Suomen suurin POP Pankki, jonka perinteet ulottuvat lähes 115 vuoden taakse. Nykymuotoinen Suupohjan Osuuspankki muodostettiin kuuden osuuspankin kombinaatiofuusiolla vuonna 1992. Suupohjan Osuuspankki on jäsentensä omistama, täysin suomalainen ja vakavarainen pankki.

Pankki toimii Suupohjan, Meri-Lapin, Oulun seudun ja pääkaupunkiseudun alueilla. Pankin asiakaskunnasta pääosa on yksityisasiakkaita ja pienyrityksiä.

Pankin asiakasmäärä oli tilikauden päättyessä yli 44 800. Pankilla on yhteensä 9 konttoria, Suupohjassa viisi (Jurva, Karijoki, Kauhajoki, Kristiinankaupunki, Teuva), Torniossa, Oulussa, Oulunsalossa ja Helsingissä kussakin yksi konttori. Konttoreissa asiain lisäksi asiakkaat käyttävät verkkopankki- ja mobiilipankkipalveluita sekä palveluautomaatteja ja käteisautomaatteja. Itsepalvelun osuus asiakkaiden kaikista peruspalvelutapahtumista vuonna 2017 oli 96,9 prosenttia. Vuoden lopussa lähes 19 100 pankin asiakkaalla oli verkkopankkisopimus.

POP Pankki -ryhmä

Suupohjan Osuuspankki on paikallisesti ja alueellisesti toimiva osuuspankki, joka kuuluu POP Pankki -ryhmään. Suupohjan Osuuspankki on POP Pankkiliitto osk:n jäsen ja se kuuluu 31.12.2015 toimintansa aloittaneeseen POP Pankkien yhteenziittymään. POP Pankkien yhteenziittymän muodostavat 26 itsenäistä osuuspankkia, keskusyhteisö POP Pankkiliitto osk ja näiden konsolidointiryhmiin kuuluvat yritykset, joista merkittävin on POP Pankkien keskusluottolaitos Bonum Pankki Oyj. POP Pankkiliitto osk toimii POP Pankki -ryhmän ryhmäohjauksesta ja valvonnasta vastaavana keskusyhteisönä.

POP Pankkien yhteenziittymä on laissa talletuspankkien yhteenziittymästä tarkoitettu yhteenziittymä, jonka keskusyhteisö ja sen jäsenluottolaitokset vastaavat yhteisvastuullisesti toistensa veloista ja sitoumuksista. Yhteenziittymän jäsenluottolaitosten vakavaraisuutta, maksuvalmiutta ja asiakasriskejä valvotaan yhteenziittymän tasolla. POP Pankki -ryhmään kuuluvat myös POP Holding Oy ja Suomen Vahinkovakuutus Oy ja POP Pankkien Työnantajayhdistys ry, jotka eivät ole keskinäisen vastuun piirissä.

Toimintaympäristö

Suomen taloutta vuonna 2017 leimasi voimakas käänne kasvuun pitkäaikaisen heikon kasvun ajanjakson jälkeen. Finanssikriisin jälkeen Suomen talouden keskimääräinen kehitys oli jäänyt selvästi jälkeen yleisestä Euroalueen kasvukehityksestä. Suomen talouden alhaisesta talouskasvusta johtuen myös työllisyyskehitys oli vaatimatonta ja julkisen sektorin velkaantuminen jatkui voimakkaana.

Euroopan keskuspankin massiivisella korko- ja rahaelvytyksellä tuettiin Euroalueen toipumista finanssikriisistä. Suomessa tehdyt kilpailijamaita kalliimmat palkkaratkaisut merkitsivät kuitenkin kilpailukyvyn kannalta epäedullista kehitystä, joka heikensi kykyä päästä mukaan Euroalueen elpymiseen. Matala korkotaso auttoi kuitenkin osaltaan kotimaista yrityssektoria selviämään pitkittyneen heikon kasvun vaiheen yli.

Vuoden 2016 kesällä solmittu kilpailukyky sopimus leikkasi julkisen sektorin lomarahoja ja käytännössä jähdytti palkankorotukset samanaikaisesti, kun työaika pidennettiin. Tämä omalta osaltaan paransi vientisektorin kilpailukykyä. Kotimaassa pitkään patoutunut investointikysyntä alkoi jo vuonna 2016 hiljalleen elpyä ja pääsi täyteen vauhtiin vuoden 2017 aikana. Ensimmäisenä elpyminen tapahtui rakentamisessa, josta se siirtyi vähitellen yritysten kone- ja laiteinvestointeihin, joita oli pitkään lykätty. Kun korkotaso säilyi edelleen poikkeuksellisen alhaisena ja maailmantalouden veto parani, pääsi Suomi lopulta mukaan positiiiviseen talouskehitykseen.

Korkotason mataluudella on ollut pankkien toimintaympäristöön myönteisiä, mutta myös kielteisiä vaikutuksia. Kuluttajat ovat kokeneet ajan otolliseksi lainanotolle ja siksi kotitalouksien velkaantuneisuus on noussut historiallisen korkealle tasolle. Myös maksuhäiriöiden määrät julkisissa rekistereissä ovat korkeimmalla tasolla koskaan. Myös erityisesti pääkaupunkiseudulla asuntojen hinnat on noussut monien ulottumattomiin.

Suomen talouden hyvän vireen odotetaan edelleen jatkuvan vuonna 2018, vaikka kasvuvauhdin odotetaan hieman hidastuvan. Kuluttajien ja julkisen sektorin korkea velkaantuneisuus ja työllisyyden edelleen matala taso ovat kuitenkin huolenaiheena. Myös maatalous on kärsinyt viime vuodet poikkeuksellisen huonosta kannattavuuskehityksestä, eikä mainittavaa parantumista ole näköpiirissä.

Erityisesti pankkitoimintaan vaikuttaa EU:n alueella edelleen jatkuva kehitys kohti pankkiunionia. Vuoden 2018 alusta siirtymäkauden jälkeen täysimääräisenä voimaantuleva maksuvalmiutta koskeva LCR-sääntely on yksi osa euroalueen yhtenäistä sääntökirjaa. Pankkien toimintaan vaikuttivat vuonna 2017 myös valmistautuminen muihin sääntely-ympäristön muutoksiin, joista keskeisiä ovat 2018 alusta voimaantulevat maksupalveludirektiivi (PSD2) ja IFRS 9 Rahoitusinstrumentit -standardi sekä toukokuussa sovellettavaksi tulevat EU:n tietosuojasetus (GDPR) ja tietosuojadirektiivi.

Pankin liiketoiminta

Suupohjan Osuuspankki harjoittaa peruspankkitoimintaa ja tarjoaa asiakkailleen monipuolisia pankkipalveluja sekä oman taseensa kautta että välittäen yhteistyökumppaneidensa tuotteita. Välitetyt tuotteet käsittävät sijoitus- ja vakuutus tuotteita.

Suupohjan Osuuspankin liiketoiminta kehittyi myönteisesti vuonna 2017. Pankin tase kasvoi vajaan prosentin, mikä oli hieman suunniteltua pienempi kasvu. Saamiset yleisöltä kasvoivat vajaat neljä prosenttia, mikä oli lähes suunnitelman mukainen kasvu. Velat yleisölle kasvoivat 1,5 %, mikä oli noin puolet suunniteltua pienempi kehitys. Tämä johtui vuoden varrella tehdystä talletusten hinnoittelumuutoksesta, mikä hidasti talletuskannan kasvua. Vuoden 2017 tulos, 6,4 m€, oli noin 1,3 m€ suunniteltua suurempi.

POP Pankit ovat aikaisemmin välittäneet Aktia Hypoteekkipankki Oyj:n myöntämiä kiinnitysluottoja. POP Pankit ja Aktia Pankki Oyj ovat sopineet tämän vakuudellisten joukkovelkakirjalainojen jälleenrahoitusta koskevan yhteistyön päättämisestä ja yhteistyö on päättynyt täysimääräisesti katsauskauden aikana. POP Pankit siirsivät syksyllä 2016 pääosan asiakkaidensa luotoista Aktia Hypoteekkipankki Oyj:stä pankkien omaan taseeseen ja pankit myivät omistamansa Aktia Hypoteekkipankin osakkeet Aktia Pankki Oyj:lle. Loput Aktia Hypoteekkipankin taseesta välitetyt lainat on siirretty POP Pankkien taseeseen keväällä 2017.

Sijoitustuotteina Pankin tuotevalikoimaan kuuluvat yhteistyökumppaneiden, mm. Aktia Rahastoyhtiö Oy:n sijoitusrahastot. Arvopaperipalveluissa yhteistyökumppanina on Nordnet Bank Ab:n Suomen sivuliike.

POP Pankki -ryhmä ja UB Omaisuudenhoito Oy allekirjoittivat marraskuussa 2017 yhteistyösopimuksen koskien valittujen rahastojen jakelua POP Pankeissa. Sopimuksen kohteena olevat rahastot keskittyvät reaaliomaisuussijoituksiin, joissa UB on edelläkävijä Pohjoismaissa. Rahastojen jakelun odotetaan alkavan alkuvuodesta 2018.

Pankin välittämät eläke- ja säästövakuutus tuotteet tuottaa Aktia Henkivakuutus Oy ja lainavakuutus tuotteet AXA konserni. Yhteistyön tarkoituksena on turvata kilpailukykyiset eläke-, säästö- ja lainavakuutus palvelut POP Pankkien asiakkaille.

Vuoden 2017 lopulla POP Pankki -ryhmä ja Säästöpankkiryhmä sopivat laajasta tuoteyhteistyöstä, jonka tavoitteena on tuoda Säästöpankkiryhmään kuuluvien Sp-Henkivakuutus Oy:n ja Sp-Rahastoyhtiö Oy:n tuotteet POP Pankkien valikoimaan sekä Suomen Vahinkovakuutus Oy:n vahinkovakuutus tuotteet Säästöpankkien asiakkaille pankkikonttoreissa ja sähköisissä kanavissa. Uudet tuotteet tuodaan POP Pankkien valikoimaan vaiheittain ja ensimmäisten tuotteiden odotetaan olevan valikoimassa kesällä 2018.

Vuoden lopussa asiakkailta oli Pankin välittämiä rahasto- ja vakuutusäästöjä 65,3 m€.

Henkilöasiakkaiden vahinkovakuutuspalveluissa Pankki tekee yhteistyötä POP Pankki -ryhmään kuuluvan Suomen Vahinkovakuutus Oy:n kanssa, joka käyttää markkinointinimeä POP Vakuutus.

POP Pankkien keskusluottolaitoksena toimii POP Pankkiliiton omistama Bonum Pankki Oyj. Bonum Pankki vastaa POP Pankin asiakkaiden maksuliikenteeseen ja Visa-korttien liikkeelle laskuun liittyvistä palveluista sekä hoitaa POP Pankkien tukkuvarainhankintaa laskemalla liikkeeseen sijoitustodistuksia ja joukkovelkakirjalainoja. Tilikaudella 2017 Bonum Pankki laski liikkeeseen sijoitustodistuksia nimellisarvoltaan yhteensä 10 miljoonaa euroa.

Bonum Pankki vastaa myös POP Pankkien yhteenliittymän maksuvalmiusvaatimuksen täyttämistä. POP Pankkien yhteenliittymän keskusyhteisö POP Pankkiliitto osk on saanut katsauskaudella Finanssivalvonnalta luvan päättää, ettei sen jäsenluottolaitoksiin sovelleta EU:n vakavaraisuusasetuksen (EU 575/2013) kuudennessa osassa ja sen nojalla annetuissa Euroopan unionin säädöksissä säädettyjä luottolaitoksen maksuvalmiudelle asetettuja vaatimuksia.

Tulos

Suupohjan Osuuspankin liikevoitto oli katsausvuodelta 6 442 t€ (7 123 t€ vuonna 2016). Liikevoitto pieneni edellisvuodesta 681 t€ (-9,6 %). Liikevoittoprosentiksi taseen vuosikeskiarvosta muodostui 0,8 prosenttia (0,9).

Tase

Pankin tase kasvoi vuoden 2017 aikana 0,8 prosenttia ja oli vuoden lopussa 803,8 m€ (797,1). Taseessa olevien luottojen määrä oli 662,3 m€. Talletusten määrä oli 689,8 m€.

Luotonanto

Suupohjan Osuuspankin luotonannon kokonaismäärä tilikauden lopussa oli 662,3 m€ (650,5). Luotonanto sisältää Pankin taseessa olevat luotot 662,3 m€ (639,0) sekä edellisellä tilikaudella myös Pankin välittämät Aktia Hypoteekkipankki Oyj:n kiinnitysluotot. Yhteistyön päättymisen vuoksi Pankilla ei ollut tilikauden lopussa välitettyjä kiinnitysluottoja. Välitettyjen kiinnitysluottojen määrä edellisen vuoden lopussa oli 11,5 m€, mikä on suurin piirtein se määrä, joka kevään 2017 aikana siirrettiin Pankin taseeseen. Pankin valtion varoista välittämät luotot sisältyvät Pankin taseeseen erään Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä. Niiden määrä vuoden lopussa oli 1,8 m€ (2,2).

Mukaan luettuna Pankin taseeseen siirretyt kiinnitysluotot, luottoja nostettiin ja uudistettiin vuoden aikana yhteensä 160,0 m€. Luotonannon nettolisäys oli 11,7 m€ eli 1,8 prosenttia. Luotonannon kehitykseen vaikutti yleisen taloudellisen tilanteen paraneminen. Suhteellisesti eniten kasvoivat yksityis- ja yrityssektorin luotonanto maataloussektorin pysyessä suurin piirtein ennallaan. Erityisesti asunto-, vapaa-ajanasunto- ja kulutusluotot kasvoivat hyvin.

Yli 90 päivää erääntyneet saamiset olivat vuoden lopussa edellisvuoden tasolla 6,1 m€ (6,1). Lisäksi Pankilla oli nollakorkoisia saamisia 1,3 m€ (1,3). Yli 90 päivää erääntyneet ja nollakorkoiset saamiset yhteensä olivat 0,9 prosenttia (0,9) taseessa olevien luottojen ja taseen ulkopuolisten sitoumusten yhteismäärästä.

Sijoitukset

Pankin sijoitukset kohdistuivat pääosin talletuksiin muissa luottolaitoksissa, saamistodistuksiin, osakkeisiin ja osuuksiin sekä kiinteistöihin, jotka sisältyvät tase-erään Aineelliset hyödykkeet. Aineelliset hyödykkeet on eritelty liitetiedossa 1.8.

Pankin talletukset muissa luottolaitoksissa olivat 77,2 m€ (70,4). Määrä oli 6,9 m€ suurempi kuin vuotta aikaisemmin. Sijoitukset saamistodistuksiin muodostuivat rahamarkkina-arvopapereista ja joukkovelkakirjalainoista. Niiden määrä tilikauden päättyessä oli 10,6 m€ (11,9), mikä on 11,0 prosenttia vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Sijoitukset osakkeisiin ja osuuksiin olivat kauden päättyessä 31,4 m€ (53,2). Tästä toiminnalle välttämättömien osakkeiden ja osuuksien osuus oli 18,2 m€ (14,1). POP Pankit vahvistivat Suomen Vahinkovakuutus Oy:n omistajayhtiön, POP Holding Oy:n, osakepääomaa 21,3 m€:llä, mistä Suupohjan Osuuspankin osuus oli noin 4,2 m€. Pääomituksella vakautettiin POP Holding Oy:n pääomarakennetta oman pääoman ehtoiseksi. Muiden osakkeiden ja rahasto-osuuksien osuus oli 13,2 m€ (39,2). Suurimmalta osin osakkeiden ja osuuksien väheneminen johtui LCR-rahastojen purusta ja varojen siirrosta Bonum Pankin LCR-tilille. Pankilla ei ole hallussaan julkisesti noteerattuja osakkeita, joilla se kävisi aktiivisesti kauppaa.

Pankin kiinteistöomaisuuden arvo taseessa oli 12,9 m€ (13,2). Tästä omassa käytössä olevien kiinteistöjen arvo oli 6,7 m€ (7,0) ja sijoituskiinteistöjen arvo 6,2 m€ (6,2). Sijoituskiinteistöjen käyvät arvot on esitetty liitetiedossa 1.8.

Tilikauden aikana aktivoitiin taseeseen 0,2 m€:llä kiinteistöihin kohdistuvia perusparannusmenoja. Pankki ei korottanut kiinteistöjen arvoja, purkanut arvonkorotuksia eikä kirjannut arvonmuutoksia kuluneena vuonna (edellisenä vuonna purettiin arvonkorotuksia 170 t€).

Yleisön talletukset

Pankin varainhankinnasta valtaosa muodostui yleisöltä vastaanotetuista talletuksista. Talletusten määrä vuoden lopussa oli 689,8 m€ (679,4). Talletukset kasvoivat vuoden aikana 10,3 m€ eli 1,5 prosenttia.

Talletukset käyttely- ja säästämistileillä kasvoivat vuoden aikana 49,5 m€ eli 10,9 prosenttia ja niiden määrä vuoden vaihteessa oli 505,0 m€ (455,5). Sijoitus- ja asuntosäästöpalkkiotilien vähennys oli 39,1 m€ eli 17,5 prosenttia ja niitä oli vuoden vaihteessa 184,8 m€ (223,9). Sijoitustilien kannan laskuun vaikutti hinnoittelun muutos alaspäin, missä tarjotut korot paremmin kuvastavat markkinakorkotasoja.

Pankki ei edelleenkään veloittanut tallettajilta markkinakorkojen negatiivista korkoa.

Oma pääoma ja tilinpäätössiirtojen kertymä

Pankin oma pääoma tilikauden päättyessä oli 80,1 m€ (74,8). Lisäystä edelliseen tilikauteen verrattuna oli 5,3 m€. Osuuspääoma kasvoi tilikauden aikana 0,4 m€ (väheni 0,01). Jäsenet olivat merkinneet tilikauden loppuun mennessä Suupohjan Osuuspankin syksyllä 2016 liikkeelle laskemasta 5,0 m€:n POP Osuus-annista 3,0 m€ (0,8). Pankin hallitus jatkoi marraskuussa annin merkintäaikaa kahdella vuodella vuoden 2019 loppuun asti.

Omaan pääomaan sisältyvän käyvän arvon rahaston määrä laskennallisilla veroilla oikaistuna oli 0,6 m€ (1,1). Määrä koostui myytävissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon muutoksesta.

Tilinpäätössiirtoja ovat verotusperusteiset varaukset, joiden yhteismäärä kauden päättyessä oli 18,6 m€ (18,9), kokonaan luottotappiovarausta. Vuonna 2017 luottotappiovarausta purettiin 0,3 m€ (purettiin 1,8 m€), jonka jälkeen varauksen määrä tilinpäätöksessä oli 3,6 prosenttia saamisista. Varauksesta 6,6 m€ on siirretty vararahastoon.

Vakavaraisuuden hallinta

Suupohjan Osuuspankki on määritellyt vakavaraisuuden hallintaprosessin, jonka tavoitteena on Pankin riskinkantokyvyn riittävyys turvaaminen suhteessa toiminnan kaikkiin olennaisiin riskeihin. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi Pankki tunnistaa ja arvioi toimintaansa liittyvät riskit kattavasti ja mitoittaa riskinkantokykynsä vastaamaan Pankin riskien yhteismäärää. Vakavaraisuutensa turvaamiseksi Pankki asettaa riskiperusteiset pääomatavoitteet ja laatii pääomasuunnitelman tavoitteiden saavuttamiseksi. Vakavaraisuuden hallintaprosessin tavoitteena on myös ylläpitää ja kehittää laadukasta riskienhallintaa.

POP Pankkien yhteenliittymään kuuluvilla luottolaitoksilla vakavaraisuuden hallinta perustuu yhteenliittymän keskusyhteisön hallintoneuvoston vahvistamiin vakavaraisuuden hallinnan periaatteisiin, sekä keskusyhteisön hallituksen kaikille jäsenluottolaitoksille vahvistamiin pääomasuunnittelun menetelmiin.

Pankki toimii strategiansa mukaisesti vähittäispankkitoiminnassa. Toimimalla vain tällä liiketoiminta-alueella Pankki kykenee pitämään toimintaansa sisältyvät riskit hallittavina ja toiminnan laatuun nähden pieninä. Pankin vakavaraisuuden hallinnasta vastaa Pankin hallitus, joka myös määrittelee toimintaan liittyvät riskirajat. Pankin hallitus käy vuosittain läpi Pankin vakavaraisuuden hallintaan liittyvät riskit, pääomasuunnitelman sekä riskeille asetetut rajat.

Vakavaraisuuden hallintaprosessissaan Pankki laatii mm. tulos-, kasvu- ja vakavaraisuusennusteet. Ennusteiden perusteella Pankki kartoittaa tarvittavat toimenpiteet, joilla liiketoimintastrategian mukainen vakavaraisuustaso kyetään ylläpitämään.

Pankki soveltaa vakavaraisuuslaskennassa luottoriskin laskentaan standardimenetelmää ja operatiivisen riskin osalta perusmenetelmää. Standardimenetelmässä vastuut jaetaan vastuuryhmiin ja vähittäissaamisten ryhmässä on määritelty luotonannon hajautukselle vaadittavat vähimmäisrajat. Suupohjan Osuuspankki julkistaa vakavaraisuuslaskennan kannalta olennaiset tiedot vuosittain osana toimintakertomustaan ja tilinpäätöksen liitetietoja. Pankki on katsauskauden aikana Finanssivalvonnan myöntämän luvan nojalla vapautettu POP Pankkien yhteenliittymän keskusyhteisön päätöksellä omien varojen vaateesta ryhmän sisäisille erille sekä suurten vastapuolten rajoituksista keskusluottolaitoksen ja jäsenpankkien välisille erille.

Suupohjan Osuuspankin omat varat (TC) yhteensä olivat 88,7 m€ (76,2), kun omien varojen vähimmäisvaatimus oli 30,9 m€ (33,9). Ensisijainen pääoma (T1) oli 88,3 m€, josta ydinpääoman (CET1) osuus oli 87,7 m€ ja ensisijaisten lisäpääomien (AT1) osuus oli 0,7 m€. Toissijainen pääoma (T2) oli 0,3 m€.

EU:n vakavaraisuusasetus N:o 575/2013 ei tunnista Suupohjan Osuuspankki liikkeeseen laskemia lisäosuuksia sääntelyn määrittelemiksi pääomainstrumenteiksi, joten lisäosuus ei ole sääntelyn mukaan jäsenluottolaitoksen omien varojen erä. Vakavaraisuusasetusta sovelletaan 1.1.2014 alkaen, mutta lisäosuuksia koskevien siirtymäsäännösten osalta soveltaminen muuttuu asteittain niin, että lisäosuudet vähenevät asteittain ja poistuvat kokonaisuudessaan Pankin omista varoista vuonna 2022. Suupohjan Osuuspankki omiin varoihin vakavaraisuuslaskennassa sisältyi 31.12.2017 siirtymäsäädöksen piirissä käsiteltäviä lisäosuuksia 976 t€.

Pankki voi laskea liikkeelle ydinpääomaan luettavia POP Osuuksia. Suupohjan Osuuspankki on laskenut liikkeelle POP Osuuksia 5,0 m€, 50 000 kpl, syksyllä 2016. Tästä annista jäsenet olivat merkinneet katsauskauden loppuun mennessä 3,0 m€.

Suupohjan Osuuspankin vakavaraisuussuhde nousi 5,02 prosenttiyksikköä ja oli vuoden lopussa 22,95 prosenttia. Ensisijaisen pääoman (T1) suhde riskipainotettuihin eriin oli 22,87 % (17,84 %).

POP Pankki -ryhmä julkistaa nk. Pilari III -vakavaraisuustiedot tilinpäätöksessään. POP Pankki -ryhmän tilinpäätös on saatavissa keskusyhteisön toimitiloista osoitteesta Hevosenkenkä 3, 02600 Espoo tai sähköisesti osoitteessa www.poppankki.fi.

Riskienhallinta

Riskienhallinnan tavoite

Riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että Pankin liiketoiminnasta aiheutuvat riskit on tunnistettu, arvioitu ja mitoitettu hyväksytylle tasolle ja että riskejä valvotaan ja ne ovat oikeassa suhteessa Pankin riskinkantokykyyn. Riskienhallinnan keskeiset osa-alueet ovat luottoriskit, likviditeettiriskit, markkinariskit sisältäen korko- ja hintariskit, rahoitusriskit, kiinteistöriskit sekä strategiset ja operatiiviset riskit.

Riskienhallinta POP Pankkien yhteenliittymässä

POP Pankkien yhteenliittymään kuuluvilla luottolaitoksilla riskienhallinta ja riskien mittaaminen perustuvat yhtenäisiin menetelmiin. Tilikauden aikana yhteenliittymässä on vahvistettu jäsenluottolaitoksia sitovat riskilajikohtaiset ohjausrajat, jotka määrittävät riskitason, jonka puitteissa jäsenluottolaitokset voivat liiketoimintaansa harjoittaa. Suupohjan Osuuspankin hallitus on vahvistanut ohjausrajat osana riskilajikohtaisia strategioitaan.

Periaatteet ja organisointi

Suupohjan Osuuspankin riskienhallintastrategia perustuu hallituksen Pankille vahvistamaan päämäärään ja liiketoimintastrategiaan, riskienhallintaohjeisiin, valtuusjärjestelmään sekä keskeisimmistä liiketoiminnan osa-alueista tuotettavaan riski- ja poikkeamaraportointiin.

Pankki kohdistaa strategiansa mukaisesti liiketoimintansa vähittäispankkitoiminnan vähäriskiseen osaan. Pankilla ei ole taloudelliseen kantokykyynsä nähden ylisuuria asiakas- tai sijoitusriskikeskittymiä eikä Pankki niitä strategiansa mukaisesti myöskään ota.

Pankki pitää vakavaraisuutensa turvallisella tasolla. Pankin vakavaraisuutta ja riskienkantokykyä vahvistetaan kannattavalla liiketoiminnalla. Luottoriskien ja muiden riskien muodostaman tappioutahan Pankki huomioi tilinpäätöksessään riittäväillä arvonalentumiskirjauksilla ja muilla tappiokirjauksilla.

Hallitukselle annetaan säännöllisesti tietoa Pankin eri riskeistä ja niiden tasoista. Hallitus myös hyväksyy valtuudet ja puitteet riskinotolle määrittelemällä sallitut riskirajat luotto-, likviditeetti- ja markkinariskeille. Valtuuksien puitteissa vastuu päivittäisestä riskienseurannasta ja valvonnasta kuuluu toimivalle johdolle. Toimiva johto hyödyntää seurannassaan järjestelmien tuottamia raportteja eri riskien osa-alueilta. Riskien raportointiin ja seurantaan tarkoitettujen järjestelmien sekä käytännöt täyttävät riskienhallinnalle asetetut edellytykset ottaen huomioon Pankin toiminnan luonteen ja laajuuden.

Hallinto ja henkilöstö

Suupohjan Osuuspankin jäsenmäärä oli 31.12.2017 18 791 jäsentä (18 682 vuonna 2016).

Vuoden 2017 aikana Pankin edustajisto kokoontui kaksi kertaa. Edustajiston kokouksessa 9.3.2017 vahvistettiin vuoden 2016 tilinpäätös ja myönnettiin vastuuvapaus Pankin hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle. Pankin voitonjakokelpoisista varoista 55 823 930,05 euroa osuuspääoman korkoa päätettiin maksaa lisäosuuspääomalle sekä POP Osuuksille yhteensä 14 997,15 euroa ja Pankin vapaaseen omaan pääomaan edellisten tilikausien voittoihin siirrettiin 7 043 414,00 euroa.

Edustajiston kokous 29.11.2017 valitsi erovuoroisista hallintoneuvoston jäsenistä uudelleen toimikaudelle 2018-2020 Marjatta Hautalan, Harri Kaaren, Minna Koiviston, Marjatta Leppisen, Juha Rannan, Markku Toratin, Sari Uusi-Kokon, Jouko Viertolan ja Piia Ylikosken. Kokouksessaan edustajisto päätti vähentää hallintoneuvoston jäsenmäärää kahdella, eli jäsenmäärä vahvistettiin 28:aan. Sen lisäksi edustajisto päätti hallituksen ehdotuksesta muuttaa Pankin sääntöjä. Sääntöihin tehtiin mm. seuraavat muutokset:

- lisättiin määräys siitä, ettei edustajiston kokoukseen saa osallistua postin taikka tietoliikenneyhteyden tai muun teknisen apuvälineen avulla
- nostettiin hallituksen jäsenten ja hallintoneuvoston jäsenten osalta yläikärajaa 67 vuodesta 68 vuoteen
- poistettiin hallintoneuvoston tehtävien osalta viittaus POP Pankkien Vakuusrahastoon ja lisättiin tarkastustoimikunnalle oikeus saada keskusyhteisön sekä muut tarkastuskertomukset
- poistettiin säännöistä hallituksen varajäsenyyttä koskevat kohdat.

Pankin tilintarkastajaksi vuodelle 2018 valittiin edustajiston kokouksessa edelleen Kristian Berg, KHT (Ernst & Young Oy, tilintarkastusyhteisö).

Pankin hallintoneuvoston puheenjohtajana toimi Sarita Keski-Mattila ja varapuheenjohtajina Marjatta Leppinen ja Juha Haikonen. Hallintoneuvosto kokoontui vuoden aikana kaksi kertaa. Kokouksessaan 28.11.2017 hallintoneuvosto valitsi uudelleen toimikaudelle 2018 – 2020 erovuoroiset hallituksen jäsenet Antti Leskisen ja Christer Granskogin.

Suupohjan Osuuspankin hallitukseen kuuluu kuusi jäsentä. Hallituksen puheenjohtajana toimi Heikki Purtanen ja varapuheenjohtajana Aaro Koljonen. Pankin toimitusjohtajana on Hannu Tuominiemi. Toimitusjohtaja ei kuulu hallitukseen. Toimitusjohtajan sijaisena on toiminut Mikael Zilliacus. Hallitus kokoontui vuoden aikana 16 kertaa. Hallitus on arvioinut jäsentensä olevan riippumattomia Pankista.

Hallituksen varsinaiset jäsenet:

Purtanen Heikki
Koljonen Aaro
Granskog Christer
Haaramo Kalevi
Leskinen Antti
Vilén Janne

Hallintoneuvoston jäsenet:

Haikonen Juha
Hautala Marjatta
Hietalahti Vesa
Jormanainen Esa
Kaari Harri
Keski-Mattila Sarita
Koivisto Minna
Koskela Pauli
Kuja-Kyyry Ann-Kristin
Lauri Tommi
Leppinen Marjatta
Leppäranta Hilikka
Majasaari Annikki
Mäkitalo Mikko
Ojala Asko
Ollikkala Ari
Paloniemi Ulla-Maija
Pääkkönen Markku
Ranta Juha
Ristiluoma Leena
Saarela-Mäkynen Eija
Soini Arto
Tapanainen Tarja
Toratti Markku
Uusi-Kokko Sari
Uusitalo Kari
Viertola Jouko
Viljanmaa Kaisu
Ylikoski Piia
Östergård Raimo

Pankin tilintarkastajana on vuoden 2017 aikana toiminut Kristian Berg, KHT (Ernst & Young Oy, tilintarkastusyhteisö).

Pankin palveluksessa oli vuoden lopussa 104 henkilöä, joista kokoaikaisia oli 87 (98), osa-aikaisia 9 (4) henkilöä ja määräaikaisia 8 (13) henkilöä. Henkilömäärä laski vuoden aikana 11 henkilöllä. Henkilökunnan keski-ikä oli tilinpäätöshetkellä 46 vuotta.

Vuonna 2017 henkilöstön osaamisen laajentamista ja kehittämistä tuettiin rahoituslalle soveltuvien oppisopimustutkintojen, tuote- ja palvelukoulutuksen sekä työkierron avulla. Syksyllä 2017 aloitettiin yhteistyössä ulkopuolisen toimijan kanssa esimiesten 1,5 vuoden mittainen esimiesvalmennus, jonka keskeisenä tavoitteena on kehittää pankin asiakaspalvelukonseptia.

Henkilöstön koulutukseen käytettiin vuonna 2017 varoja yhteensä 62 628 euroa.

Vuoden 2017 aikana päättyi vuonna 2016 aloitettu Motivire Oy:n kanssa toteutettu henkilöstön hyvinvointikampanja, jonka puitteissa henkilöstö sai omaan työhyvinvointiinsa liittyvää henkilökohtaista valmennusta ja ryhmäohjausta. Syksyllä 2017 toteutettiin TYKY- tapahtumana henkilöstön liikuntapäivät Suupohjan alueella, Oulussa ja Torniossa sekä Helsingissä. Näiden lisäksi henkilöstölle jaettiin TYKY-seteleitä 19 140 eurolla.

Lokakuussa 2017 tehtiin koko henkilöstön kattava henkilöstökysely yhteistyössä ulkopuolisen toimittajan kanssa. Henkilöstökyselyn tulokset puretaan ja mahdollisia toimenpiteitä sen pohjalta toteutetaan talvella 2017-2018.

Tilinpäätöksen jälkeiset tapahtumat

Pankin hallituksen tiedossa ei ole seikkoja, jotka olennaisesti vaikuttaisivat pankin taloudelliseen asemaan tai tulokseen tilinpäätöksen valmistumisen jälkeiseltä ajalta.

Liiketoiminnan kehitys vuonna 2018

Pankin liiketulos vuodelta 2018 tulee pienenemään edellisvuodesta. Tämä johtuu erityisesti korkosuojausten eräntymisestä sekä edelleen jatkuvasta markkinakorkotason mataluudesta. Yhteenliittymän keskusyhteisön resursointi tulee myös nostamaan kustannuksia vuoden aikana. Resursoinnilla valmistaudutaan pankkitoiminnan muutokseen kohti suurempaa digitaalisuutta, millä mahdollistetaan tulevaisuuden kustannustehokas toiminta. Kokonaisuudessaan Pankin suunniteltu liiketulos vuodelta 2018 on kuitenkin kohtuullisella tasolla em. tekijätkin huomioiden ja Pankin vakavaraisuus säilyy hyvällä tasolla.

Asiakasliiketoiminnan kasvun odotetaan jatkuvan maltillisella tasolla vuonna 2018. Jakeluverkostossa ei ole suunnitteilla muutoksia. Henkilöstön osaamiseen panostetaan ja sen uskotaan tukevan liiketoiminnan suotuisaa kehitystä. Myös uudet tuotteet (mm. UB:n rahastotuotteet) ovat tukemassa liiketoiminnan myönteistä kehitystä. Tuoteyhteistyön kehittäminen Säästöpankkiryhmän tuoteyhtiöiden kanssa odotetaan myös lisäävän tuottopotentiaalia 1-2 vuoden periodilla. Maksuliikenteessä toimivien yritysten määrä tulee kasvamaan lähivuosina, mikä rapauttaa pankkien tuottoja maksuliikenteestä. Teknisten valmiuksien puuttuminen kuitenkin siirtää suurempaa muutosta vähintäänkin vuodelle 2019. Muutokseen pyritään valmistautumaan ryhmätasoisella kehitystyöllä.

Varainhankinnassa Pankissa on toteutettu hinnoittelun uudistusta, niin että hinnoittelu vastaa paremmin olemassa olevaa markkinakorkotasoa. Tästä saatava hyöty realisoituu kokonaisuudessaan vuonna 2018. Pankin huonosti tuottavaa yllilikviditeettiä on käytetty hypoteekkilainojen rahoittamiseen, kun niiden viimeiset erät siirrettiin Pankin taseeseen keväällä 2017. Näihin luottoihin käytetyt varat tuottavat nyt Pankin taseessa selvästi paremmin kuin aiemmin.

Omien toimintakulujen säästöissä Pankki on saavuttanut kuluvalla vuosikymmenellä hyviä tuloksia. Suurimmat kulusäästöt on saatu, mutta jatkuvalla toimintojen kehittämällä ja resursoinnin suunnittelulla voidaan pitää kulujen kasvu kohtuullisen pienenä vuonna 2018. Kuluja toki lisää keskusyhteisön kustannusten kasvu, mutta niiden tarkoitus on tulevaisuudessa aikaansaada lisää tuottoja ja/tai kulujen säästöä.

Markkinakorkotason nousu on ennusteiden mukaan varsin maltillista vielä vuonna 2018. Hyvä yleinen taloudellinen tilanne kotimaassa ja muualla maailmassa vilkastuttaa taloudellista aktiivisuutta ja sitä kautta luotonkysynnän voi odottaa kasvavan. Riskinä on ylivelkaantumisen vaara, minkä takia luottoanalyysin on oltava realistista ja tarkkaa. Niin kauan kuin korkotaso on matala, on myös luottojen lyhennysvauhti hyvää, joten nopeasti lyhenevät luotot vähentävät myös tulevaisuuden korkoriskiä asiakkailta. Pankki ei ole lähtenyt tarjoamaan ylipitkiä luottoja asiakkailleen ja sitä kautta kasvattamaan asiakkaidensa korkoriskiä.

Pankin tilinpäätösraportointi muuttuu 1.1.2018 alkaen sovellettavan IFRS 9 Rahoitusinstrumentit -tilinpäätösstandardin vuoksi. Merkittävimmät muutokset koskevat rahoitusvarojen luokittelua ja arvostamista sekä rahoitusvarojen arvonalentumisten määrittämistä. Muutoksesta ja sen vaikutuksesta on kerrottu tarkemmin tilinpäätöksen laatisperiaatteiden yhteydessä.

Hallituksen esitys voitonjakokelpoisten varojen käytöstä

Suupohjan Osuuspankin jakokelpoinen ylijäämä oli 61 285 794,26 euroa, josta tilikauden ylijäämä on 5 476 856,97 euroa.

Hallitus ehdottaa edustajiston kokoukselle, että tilikauden ylijäämä käytetään seuraavasti:

- Maksetaan korkoa lisäosuuspääomalle 0,15 %	5 517,99 euroa
- Maksetaan POP Osuuksille korkoa 2,25 %	41 907,91 euroa
- Jätetään omaan pääomaan	5 429 431,07 euroa
Yhteensä	5 476 856,97 euroa

Pankin taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Pankin maksuvalmius on hyvä eikä ehdotettu ylijäämän jako vaaranna hallituksen näkemyksen mukaan Pankin maksukykyä.

Tilinpäätös

Suupohjan Osuuspankin tuloslaskelma

	1.1. - 31.12.2017	1.1. - 31.12.2016
	eur	eur
Korkotuotot	15 877 816,95	16 874 699,31
Korkokulut	-2 765 475,98	-3 736 452,13
KORKOKATE	13 112 340,97	13 138 247,18
Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista	237 697,41	193 372,71
Palkkiotuotot	6 648 016,79	6 916 746,95
Palkkiokulut	-1 036 628,23	-464 799,87
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	0,00	-5 406,48
Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot	1 172 220,95	778 217,27
Suojauslaskennan nettotulos	3 029,51	-26 315,50
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot	203 229,05	111 186,49
Liiketoiminnan muut tuotot	735 753,04	2 976 807,21
Hallintokulut	-10 616 319,68	-10 630 220,12
Henkilöstökulut	-5 360 710,70	-5 465 111,69
Muut hallintokulut	-5 255 608,98	-5 165 108,43
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	-699 684,46	-778 113,42
Liiketoiminnan muut kulut	-2 230 015,67	-1 926 518,90
Arvonalentumistappiot luotoista ja muista saamisista	-1 087 314,31	-3 160 117,60
LIIKEVOITTO	6 442 325,37	7 123 085,92
Tilinpäätössiirrot	311 178,22	1 845 502,49
Tuloverot	-1 276 646,62	-1 910 177,26
VARSINAISEN TOIMINNAN VOITTO(TAPPIO) VEROJEN JÄLKEEN	5 476 856,97	7 058 411,15
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	5 476 856,97	7 058 411,15

Suupohjan Osuuspankin tase

VASTAAVAA

	31.12.2017	31.12.2016
	eur	eur
Käteiset varat	1 656 575,88	1 720 843,97
Keskuspankkirahoitukseen oikeuttavat saamistodistukset	2 122 450,00	2 175 600,00
Saamiset luottolaitoksilta	77 208 481,42	70 353 653,80
Saamiset yleisöltä ja julkisyhteisöiltä	662 283 653,27	639 055 656,39
Saamistodistukset	8 482 503,55	9 736 695,50
Julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Muilta	8 482 503,55	9 736 695,50
Osakkeet ja osuudet	31 424 457,39	53 220 590,39
Johdannaissopimukset	668 899,92	2 624 479,00
Aineettomat hyödykkeet	917 050,71	975 596,65
Aineelliset hyödykkeet	13 169 887,64	13 309 162,40
Sijoituskiinteistöt ja sijoituskiinteistöosakkeet ja -osuudet	6 240 686,30	6 206 033,62
Muut kiinteistöt ja kiinteistöyhteisöjen osakkeet ja osuudet	6 482 642,04	6 691 752,27
Muut aineelliset hyödykkeet	446 559,30	411 376,51
Muut varat	2 537 582,91	455 367,09
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	3 167 756,42	3 365 823,03
Laskennalliset verosaamiset	126 965,03	138 261,34
VASTAAVAA YHTEENSÄ	803 766 264,14	797 131 729,56

VASTATTAVAA

	31.12.2017	31.12.2016
	eur	eur
VIERAS PÄÄOMA		
Velat luottolaitoksille	6 036 291,91	4 832 055,99
Velat yleisölle ja julkisyhteisöille	692 285 088,85	684 267 910,83
Talletukset	690 457 636,34	682 078 754,03
Muut velat	1 827 452,51	2 189 156,80
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	0,00	698 759,10
Muut velat	3 538 496,24	7 146 174,66
Siirtovelat ja saadut ennakot	3 039 032,67	6 186 970,52
Laskennalliset verovelat	156 148,21	305 743,04
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	705 055 057,88	703 437 614,14
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ		
Vapaaehtoiset varaukset	18 582 555,33	18 893 733,55
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ YHTEENSÄ	18 582 555,33	18 893 733,55
OMA PÄÄOMA		
Osuuspääoma	8 347 390,92	7 938 388,79
Muut sidotut rahastot	10 495 465,75	11 038 063,03
Vararahasto	9 933 724,66	9 933 724,66
Käyvän arvon rahasto	561 741,09	1 104 338,37
Vapaat rahastot	2 476 947,12	2 476 947,12
Muut rahastot	2 476 947,12	2 476 947,12
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	53 331 990,17	46 288 571,78
Tilikauden voitto (tappio)	5 476 856,97	7 058 411,15
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	80 128 650,93	74 800 381,87
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	803 766 264,14	797 131 729,56

TASEEN ULKOPUOLISET SITOUKUKSET

	31.12.2017	31.12.2016
	eur	eur
Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset	2 470 036,13	4 742 315,80
Takaukset ja pantit	2 470 036,13	4 742 315,80
Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset	21 708 834,91	24 111 164,18
Muut	21 708 834,91	24 111 164,18